



PERIÒDICH SATIRICH,

SEMESTRELS, TRIMESTRES I QUINZENALS

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

10 CÉNTIMS CADA NUMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20  
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.  
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.



EDUART TODA.

Diplomàtic, antiquari,  
literat, orientalista...  
tot ho es y de tot s' ocupa  
ab activitat may vista.

Serio y enemich del bombo,  
jamay lo seu temps malgasta;  
treballa, tè cor y geni:  
es un fill de Reus... y basta.

LA GRANIER.

Plé de ilusions vaig anarla á véure, y confesso  
que no han sigut defraudadas.

Per altra part mal podia succehir. La Granier es una reputació autorizada per la firma dels primers crítichs de París, ab lo V.º B.º de un públich inteligent y de bon gust, que durant una serie d' anys ve celebrantla y aplaudintla.

París será, si volen, la terra del reclám y del bombo; pero allà com per tot arréu, y allà sobre tot, lo que s' aixeca sense fonament, lo que per un instant deslumbrava, cau, s' enfonza y s' olvida; la mateixa multitut que ho aclamava, gira l' espalla ab desdeny y als pòchs días deixa de recordarse'n per sempre més.

Res de aixó succeheix ab las reputacions sólidas, basadas en lo talent, en las facultats y en l' estudi: res de aixó pot succehir ab la Granier, qu' es després de tot la personificació més completa de un género escénich, no per humil y poch pretencios, menos digne de ser cultivat ab carinyo, com ho es de ser saborejat ab delicia.

L' opereta equival en certa manera á la nostra sarsuela; pero aixís com aquí, sols raras vegadas s' ha acertat en lo carácter de aquesta classe de productions, anantse'n los compositors desde la imitació cent vegadas repetida dels cants andalussos á las pessas infladas y pretenciosas de l' ópera seria, á Fransa ha tingut autors com Planquette, Audran y sobre tot Lecocq que n' han fet un género perfectament caracterisat per la frescura, l' elegancia y sobre tot per l' unitat de sabor que ofereixen totas las sévas composicions.

Sols en la terra del *champany* podia inventarse aquest *champany* musical, que peta al destaparse, bull dintre de la copa, es transparent y daurat á través de la llum, y picant al paladar.

Lecocq sobre tot se 'n endú la palma pèl número y la valia de sas composicions. Audrán no ha fet més que *La Mascota*: Planquette no ha fet més que *Las Campanas de Corneville*; Lecocq ha

fet *Adriana Angot, Giroflè Giroflà, Le petit Duc, La Marjolaine, La petite mariée* y una dotzena més de composicions las unas més agradables que las altres, totes genials, totes impregnades de gracia y de delicadesa.

Ara bè, entre 'l compositor que crea y l' actor que interpreta sas creacions, s' estableix un maridatge artístich..... de manera que Lecocq y la Granier ja fa alguns anys qu' están casats. .. artísticament, y que viuen en una continua lluna de mel.

Lo mestre y la cantant se completan.

Basta véure y sentir á la Granier pera firmar que 'l divorci entre ells dos fora un sacrilegi.

Lecocq ha escrit per ella la major part de las sèvas obras; las ha acomodadas á la sèva tescitura, al sèu caràcter, fins á la figura sèva, de manera que no 's concebeix una interpretació més justa ni més acabada, perque la Granier hi posa tot lo que tè, una véu delicadíssima, rica en modulacions, finesas y primors, un istil elegant y pudorós, l' intenció lluhint per lo mateix qu' ella s' esforça en no ferla ressortir, la figura sempre distingida, lo domini complert de l' escena; y quan deixa de cantar per declamar, una dicció correcta y primorosa, dintre de la naturalitat més exquisida.

¿Qué importa reunint totes aquestas condicions qu' en los aguts no tinga la sèva véu aquella expansió que 'l públich exigeix, per exemple á las cantants d' ópera?

¿Qué tè que véure ni que val una nota brillant, dó de la naturalesa, que 's desvaneix al exhalar-se, al costat de una filigrana continua que 's prolonga, mentres dura la representació?

¡Ah! á mí donéume Graniers y sobre tot donéumelas dedicantse com ella 's dedica á l' opereta, aplicant talent y facultats á un género que sembla creat per ella, género secundari, tot lo que vulgan; pero que pot competir ab qualsevol altre, quan se practica ab la perfecció ab que ella 'l practica, que no 's concebeix que ningú més pugua superarla.

Lo públich de Barcelona ha tractat de discutir-la, perque públich com lo nostre, de fixo que no n' hi ha cap més sobre la terra.

Sabut es que aquí totes las notabilitats, pèl mer fet de serho, han de passar per lo carrer de l' amargura de una primera representació. L' orgull de dir que aquí no s' admeten reputacions fetas; l' afany de singularisarse; aquell prurit de passar plessa d' espavilats, fa que aquí 's cometin grans injusticias.

No fa pas molt temps que á propòsit de las grosserías de que la Patti sigué objecte, varem tenir qu' empunyar la palmeta y recordar qu' en totes las llibrerías se venen tractats de urbanitat y de bona criansa.

Confesso ab satisfacció que 'l públich no s' ha mostrat tant cruel, tant implacable ab la Granier, com ab la Patti; pero també ha de confessarse que, fora del primer dia, al teatro no hi ha hagut empentas.

Jo vull creure que l' allunyament del públich se déu més que á l' artista als préus d' entrada y localitat, de manera que ab l' excusa de discutir á la Granier, lo que realment s' ha discutit son las set pessetas y xeixanta céntims que costa una butaca.

Aixó son comptes de l' empresa en que no dech ficárm'hi. Pero consti que una artista com

la Granier no ha de pesarse ab tirabuquet. que artísticament val més de lo que costa; y que gust de véurela y sentirla, no te préu.

Son éxit ha anat creixent á cada representació y aixó 's déu á l' índole de las sèvas facultats. No es qu' ella haja anat estant millor en las representacions successivas que ha anat donant; es que 'l treball primorós tè sobre 'l treball brillant una condició especial: lo treball brillant de moment fascina y arrebat; lo treball primorós com m' s se contempla més deleita, y al últim s' imposa y prepondera sobre l' altre.

Aniria massa lluny si hagués de fer un anàlisis de cada una de las obras que ha posat en escena, dels tipos que ha creat, de las pessas en que més s' ha distingit, de las situacions escénicas en que s' ha revelat una actris incomparable.

Me limitarè á consignar que hauria brillat encare molt més, si s' hagués vist millor secundada.

No 'm refereixo al barítono Vauthier, notable per sa véu poderosa y per saberla acomodar, especialment en los duos, al caràcter qu' exigeix la música de Lecocq, artista que ademés sab caracterisarse perfectament y vestir-se tant bè que en certs moments sembla arrenat de un quadro. Desgraciadament, al revés de la Granier, tè certa propensió á las exageracions y al efectisme.

Tampoch me refereixo al tenor Delmas que sobre tenir una véu agradable, es molt discret; y la discreció es lo que més pot demanarse á un tenor de opereta.

La característica Mme. Henry, bufa per escelencia, no entra tampoch en lo compte.

Qui hi entra de plé á plé es lo coro, compost d' elements heterogéneos, qu' espatlla la majoria de las pessas de conjunt: qui hi entra també es la orquesta, falta d' ensaigs y pessimament dirigida.

Ja que l' empresari Sr. Schürmann possehia 'l brillant, ¿quí no li feya engarsar de una manera digna?

J. R. y R.

## SUSPENSIO DE PAGOS.

—«L' acreditada rahò social N. N. de X. s' ha declarat en quiebra.»

—«Acaba de fer suspensió de pagos la societat fabril F. A. y C.»

—«Confirmant los rumors que corrian días há, s' ha declarat en quiebra la casa X. X. y O.»

—Pues señor—deya en Llorens, llegint aquesta serie de gacetillas—si ho entench que 'm pelin. ¿Qué será aixó de quebrar y fer suspensió de pagos?—

Aviat va sortir d' apuros: un amich va encarregar-se d' obrirli las potencias.

—Quan una casa no pot, ó no vol, cumplir ios compromisos que tè contrets, se declara en quiebra, fa suspensió de pago, y qui gemega ja ha rebut.

—¿Y aixó s' admet?

—¡Y tal! Es una cosa que 's veu cada dia.

¡Vaya, vaya!—

Ja tenim á n' en Llorens barrinant ab los colzers sobre la taula y 'l cap apuntalat ab las mans, donant voltas al assumpto.

—¡Es á dir que una casa que degui, verbi gracia, cent mil duros, pot sortir guapament del pas d' aquesta manera...! ¡Bè!... ¡bè!... ¡molt bè! La cosa sembla absurda, no per part dels que la fan,

sino dels que se la deixan fer; pero ja que per lo vist passa ab tanta freqüència, alguna rahò deu haverhi per comportar ho.—

La conclusió natural d' aquest raciocini no va ferse esperar.

—¿Per qué—s deya en Llorens—no haig de fer jo lo que fan los altres?... ¿Probém si á mi 'm va bè? Ja está dit: probémho.

Cinch minuts després s' assentava davant d' una taula del café hont acostumava anar.

—¡Epl... Mosso... depressa: un *mantecado*.—

Lo camarer va servirlo y en Llorens, apurant ab sibirítica calma 'l contingut de la copa, anava pensant:

—¡Es ben bo, tan mateix! ¡Llástima que sigui tan carot!—

Pero immediatament va murmurar ab certa satisfacció mal dissimulada:

—¡Encara, que com que no l' haig de pagar!...—

Lo mosso 's passejava per allí á la vora jugant ab lo devantal: en Llorens va cridarlo.

—¡Bravíssim! Ja estich llest: ara li haig d' advertir una cosa!

—Digui.

—Que aquest *mantecado* no 'l cobra.

—¿Per qué?

—Perque hi fet suspensió de pagos.

Lo camarer, creyent que 's tractava d' una broma, ó que en Llorens, parroquiá antich, s' havia descuydat lo portamonedas á casa, va posarse á riure, contestant ab molta senzillés:

—¡Vagi en nom de Déu!—

En Llorens va apressurarse á sortir del establiment, rihent per sota 'l nas, y exclamant en veu baixeta:

—¡Magnífich! Aixó marxa.

Y decidit á continuar la proba, 's fica á casa 'l seu perruquer,

—¡Hola! Afaytim, arreglim la barba y tallim los cabells.

—¿Que també vol que li renti 'l cap?

—Si... no vindrá d' aquí.

—Per servirlo—deya 'l fadrí barber després de mitja hora de treballar com un desesperat,—ja estém.

—Gracias. ¿Quánt es aixó?

—Miri, lo de costum: vuyt rals.

—Está bè: ho quedo á deure.

—Aixó ray.

—¡Es que hi fet suspensió de pagos!

—¡Me 'n alegre, me 'n alegre!—repetia 'l barber rihent y passantli 'l respall pèl coll de l' americana—¿tambè fa com los grans comerciants?

—¡Vaya!

Y despedintse sense més compliments, va encaminarse al carrer, mentres lo fadrí deya encara, rihent com un benaventurat:

—¡Qu' es plaga aquest home! Sempre está de broma.—

En Llorens va caminar quinze ó vint passos, fins que va toparse ab la porta d' un restaurant.

—Veyám aquí com anirá 'l sistema.—

Entra, s' assenta y pica de mans.

—¿Qué se li ofereix?

—Esmorsar.

—¿De quánt?

—M' es indiferent: lo millor que hi haji.

—¡Mosca!—va dir lo mosso pels seus adintres, mirant á n' en Llorens, á qui no havia vist may,—deu ser un capitalista. ¡Veyám si la propina será enrahonada!—

Van comensar á presentarse plats y més plats: lo *mantecado* y las obras que s' havia fet fer al

cap havían obert l' apetit de 'n Llorens d' una manera extraordinaria.

Menjant, bebent, reposant y tornant á menjar, va passarse un' hora.

—A veure—s deya 'l nostre héroe, comprenent que 'l final s' aproximava,—á veure si tot anirá tant bè com als demés puestos.

Y cridant al mosso:

—¿Quánt dech?

—Ja veurá: un de pa, quatre de vi, sis de peix, deu de...

—No, no: deixat de retóricas: tot plegat.

—Trenta dos ralets y bon profit.

—Corrent: hi fet suspensió de pagos. Per lo tan...

—Per lo tan ¿que?

—Me 'n vaig sense pagar.—

En Llorens va alsarse: 'l mosso va cridar á l' amo.

—Miri, aquest senyor no sè que 's diu... Ha fet trenta dos rals de gasto y no vol pagarlos.

—Bè; y ¿á sant de qué?

—Es molt fácil d' entendre—va respondre en Llorens, trayentse ab molta calma un diari de la butxaca.—¿Veu? «Fulano ha fet suspensió de pagos.» «Sutano ha fet suspensió de pagos.» «Menganano ha fet suspensió de pagos...» Jo també faig lo mateix.

—¿Si?—va dir l' amo comprenent las manyas del seu nou parroquiá.—¿Es á dir que vosté també fa suspensió de pagos?

—Cabalment; me declaro en quiebra.

—¿Y no sab qué se 'ls fa á aquestos que no pagan lo que deuen?

—No.

—Pues cauhen en mans dels tribunals que s' apoderan de tot lo que 'ls queda.

—Corrent... ¡com que á mí no 'm queda res...!

—¡Ah! ¿no? Pues al que quiebra com vosté ho ha fet, se li infla la cara á reversos.

—¿De debó?

—Tal com sona: així se li *legalisa* la quiebra.

—¡Ah! ¡Bueno, bueno!—

Y ab l' aplom més gran de la terra, en Llorens va acostarse al amo de la fonda, presentantli la galta, á fi de que li *legalisès* á bofetadas la seva suspensió de pagos.

A. MARCH.

## CONTRAST.

Si la nèu que tens al cor  
cayguès dintre d' un volcán,  
lo volcán s' apagaría

tornantse una font de glas.

Per xó nena molt m' extranya

que tenint lo cor nevat

hi haja foch en ta mirada

y escalfó en la tèva má.

Al fi tractantse de donas

tot es igual, sempre igual;

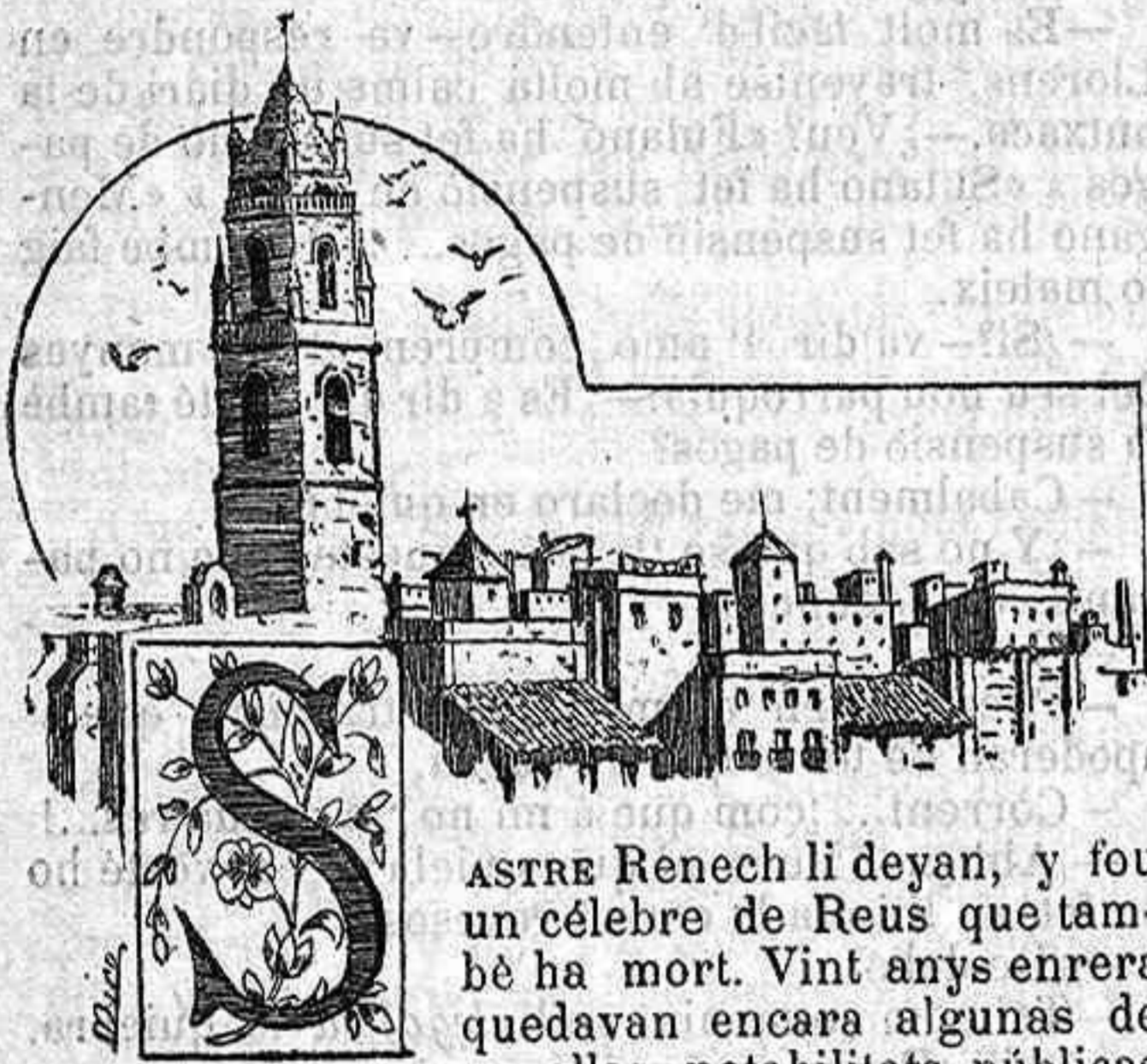
si il-lusió 's forma algun día...

la il-lusió 's torna un engany.

J. GOT ANGUERA.



## LO SASTRE RENECH.



ASTRE Renech li deyan, y fou un célebre de Reus que també ha mort. Vint anys enrera quedavan encara algunes de aquelles notabilitats públiques que constituïen una de las fasses més típiques de la ciutat esforsada, celebritats de plasseta y carreró qual individualisme especial recordém ab dalit tots los que rendim afectuòs cult a la nadiva llar deixada probablement per sempre.

Me sembla tenirlo davant. Alt, sech, afeytat de cara, curt de roba, ab gorra suada que li tapava 'l clatell, má nervuda, fisionomia séria. Era 'l tipo del home mal aconhortat ab la sèva sort De sa boca sortian sens parar las imprecacions més estranyas, las frases que pitjor sonan, los ditxos que fereixen la orella menos delicada. No podia pronunciar quatre paraulas sens acompanyarlas de altras tantas blasfemias. No endebadas, millor que per sos noms y apellidos, lo coneixia la gent per lo renóm de *Sastre Renech*.

Pretenia que era sastre de profesio, encar que en veritat may arribá á tenir botiga ni á treballar regularmet. Alguns cops se 'l veyá, sentat davant de petita taula parescuda á escambell de sabater, cosint en una pobre sastreria situada davant per davant de la porta major de la Iglesia de Sant Pere. Potser la influencia del veynat, que no arribá á corretjirli la pintoresca expressio de son llenguatge, influí en lo desenrotllo de sas aptituds industrials. Lo Sastre Renech era una especialitat pera fer roba de capellá.

Sos manteos eran de un tall notable. Cap sastre á Reus sabia donarlos l' ayre particular, la elegancia de forma, com ell arribava á ferho. A

ningú cundia, tant la roba, ni la sabia aprofitar millor. Be es veritat que 'l Renech may tingué fills ni nebots á qui vestir.

Pero sa millor habilitat se consagrava á fer bonets. Tallar lo cartró, cubrirlo sense arrúas, fer caure bè las puntas, dibuixar l' oval del cap, constituían tot un art que nostre heroe conreava fins á cert punt ab carinyo. Son amor propi no hauria may permés que cap capellá hagués sortit de sas mans mal pentinat.

Mes lo Sastre Renech era lliberal, lliberal de veras, de tot cor, y no ho amagava á ningú, ni siquiera á aquells bonets que en més de quatre ocasions devian cubrir caps carlistas. Per aixó era públich y notori que en lo forro de quants barrets de capellá feu en sa vida, hi posá un paperet ahont ab lletas grossas com sigrons s' hi llegia *Viva la Constitució!* No parlém de aquell bonet célebre, que li havia sigut especialment recomenat pera que fòs cosa notable, y entregá ab un cascabell en cada punta.

Las notas dominants del caracter del Renech eran duas: los bons acudits y la *cleftomania* com se diu avuy, ó sia l' instint de apoderarse de lo que no li perteneixia. Aquell home, serio, tenia acudits felicíssims, ditxos estrambótichs que debitava ab la major formalitat. Y ab la major formalitat també se incautava de tot lo que podia atrapar ab las incomparables manyas de sa nadiva astucia. Tenia las unglas tan llargas com la llengua.

Recordo algunas de sas notas de bon humor. Un dia, allá per los anys de 1866 ó 67, un bando municipal maná tallar á la ratlla de las casas las pedras que sortian sobre las aceras á modo de guardacantons. Una n' hi havia al ángul de casa Llovera, de lo menos 8 pams alsada, que ventruada, grossa, semblava una espatlla de titá arrimada pera sostenir lo vell casal del cantó del carrer de Jesus. Los obrers municipals feyan los preparatius pera rectificar sas ratllas, quan passá lo Renech, pensatiu devant lo roch que anava ser tallat.

—¿Qué miras Sastre? li preguntá un amich.

—Rés, pensava que si 'm dessen aquesta pedra me 'n podria fer un anell.

Una volta, per etzar, treballava en la caseta de davant la Iglesia. De sopte arribá á la Sagristia de Sant Pere un noyet, demanant lo combregar pera una dona que estava en perill de mort al camí de Tarragona. Lo Vicari, plé de zel, se disposá á sortir ab lo sant Sagrament, quan vegé que entorn seu no hi havia ningú pera acompanyarlo ni portar aquell venerable cobertor vermell que sembla un paraygua de familia de l' any 20. Sortint á la porta del temple, se dirigi al únich vehí que poguè trobar, lo Sastre Renech, y li digué:

—Germá, ¿vol ferme la caritat de venir ab mí á portar los Sagraments á una pobra malalta?

—¿Y qué haig de fer? respongué l'altre.

—Rés, acompanyarme ab lo paraygua.

—¿Pero que 'm deixarà cantar ab vosté?

—Sí, home, si vol ferho.

Lo Sastre 's treguè la gorra y aná ab lo capellá. A mitj camí, quan aquest ab veu baixa entonava las pregarias que 'l rito senyala pera tal cerimonia, se sentí la veu forta y potent de l'altre, cantant ab escándol de tothom:

*Tú me la darás,*

*tú me la darás, salero...*

—Calli, home, li digué 'l Vicari.

—Si calló deixo 'l paraygua: vosté m' ha dit que cantaria.

Y aixís arribá á casa de la malalta, ahont fou substituít en sas funcions de acompanyant.

Aquest esperit irreligiós del Renech tingué ocasió de esbargar-se sovint dintre lo poble que 'l vegè nàixer. Una altra vegada, en temps de Setmana Santa, se trobava per casualitat lo Sastre á Casa de la Vila, escoltant las queixas de varis concellers municipals ab motiu de la penuria en que, llavors com ara, se veyan las caixas municipals. Reus ha sigut sempre, ab curtas interrupcions, un poble molt ben administrat, pero que may tèn un quarto. En moments tan importuns, arribá una comissió de la Cofraria de la Sanch, encarregada de fer tots los anys las professons y festas de aquells dias. Rebuda per l' Ajuntament, exposá l' objecte de la visita, reduhit á reclamar una subvenció ó ajuda metálica pera 'ls gastos de las ceremonias de la Agonia. Lo cabildo estava confós y haguera passat mal rato tancat en lo dilema de no celebrar las festas de rúbrica ó comprometre diners que no tenia, quan un acudit del Renech lo tregué de compromís.

—Bè, noys, digué 'l Sastre. Com que aquí no tenim gall, lo millor es que enguany Nostre Senyor se morí de repent.

Pitjor fou una altra ocasió, en que molts devots practicavan certs exercicis espirituals á Sant Francesch. En lo convent que tenia encara frares y no havia sigut malmés per pretenciosos portals ahont falta fatxada, predicava una Missió de franciscans, que cada tarde reunia en llocs separats als fidels de un ó altre sexo pera conciliarlos ab Déu mitjansant la confessió de sos pecats. Entre 'ls homes se feren una tarde públicas penitencias, divent cada hù declarar en veu alta totas las faltas comesas en sa vida. Pera revestir l' acte de major solemnitat, foren apagadas las llums, se tancaren las finestras y tot quedá á las foscas.

—Que comensi 'l primer pecador, digué 'l frare. Una veu robusta 's posá de repent á cridar:

—Oiume germans. Deixaume dir lo que pesa sobre ma conciencia. Soch un dolent. Tot ho he violat, lo diví, y lo humá, y 'l sexo debil sobre tot. He pecat ab moltes donas, ab las criadas de ma casa, ab las vehinas de mon barri. Las mitjas-canas de mon taulell son curtas; los pesos de ma balansa, falsos; la calitat de mos articles es adulterada. Jo he robat en la vila y en lo camp, en sagrat y en profá, als ciutadans y á la iglesia. Fins he venut butllas vellas. Y ara ¿voleu saber qui soch? ¿Voleu que diga mon nóm? Donchs escolteulo, germans, soch lo Tomás H...

—¡Embustero! cridá aquest respectable vehí del carrer de Monterols, que també 's trobava entre 'ls assistents al acte y sentia veures de tal modo calumniat.

La algarabía que allí s' armá es indescriptible. Obriren portas, encengueren llums, y de segur lo Sastre Renech hauria pagat cars los insults que dirigí al bon negociant, si no hagués aprofitat la llaugeressa de sas camas.

Nostre héroe també era musich, y en aquesta especialitat de son talent fou casi tan conegut com en la de sastre. Formava part de una orquesta local reclutada entre diversos artistas de la vila, que omplia las múltiples necessitats de tocar en los teatros, balls, enterros y festas majors. Lo Renech, com casi tots sos companys, coneixia varis intruments, encara que son fort eran los més grossos y ressonants: al teatro tocava la trompa, y en los balls y festas lo contrabaix.

Un dia 's trobava en la orquesta del vetust Teatro Principal de Reus. S' havia posat en escena lo drama *Amor de Madre*, y la decoració del acte que figura la ribera del mar estava suplida per

un mal teló de platja, despintat y plé de esqueixos. Rés menos natural que aquella pobra pintura. Va contemplarla durant alguns minuts lo Sastre, d' un cop se posá á escupir y portar sas mans al front com si li fes mal lo cap. Indiferent á tot quan lo rodejava, als actors com al públich, se recliná sobre una cadira, y llensant grossos sospirs tregué 'l mocadó que 's lligá á manera d' estrenya caps. Era evident que 's posava malalt.

Los espectadors de més aprop acudiren en son auxili, á temps perque 'l Renech estava per desmayarse. Tret ab cuidado, fou portat al antepalquet del Ajuntament, ahont un metje de fama li prengué 'l pols, feu estirar la llengua y recepitá una medicina. Per fortuna aviat lo malalt comensá á sentirse millor: passá la má pel front, se tregué 'l mocador y doná mostrars de trobarse més aliviad.

—¿Donchs que teniau, Sastre?, li digué un dels que 'l rodejavan.

—Cá, l' aire de mar m' ha marejat, á fé de Déu.

La fama de lladre del Renech havia passat los llandars del terme de Reus, y feya que fos temut de tothom en los llocs ahont anava. Era costum de las orquestas de la vila, llogarse pera las festas majors dels pobles voltants, y llavoras los músichs s' allotjavan en casas particulars ahont may deixaren res que dir. Tots menos lo Sastre á qui ningú volia per por á sas incautacions, occurrint á vegadas lo conflicte de no saber ahont dormiria. Una volta anaren á las Borjas, ahont com de costum no fou rebut en cap part. Corria gran perill de tindre que passar la nit al clar de lluna, quan un pagés compadescut de sa situació li oferí una pallissa que tenia en los voltants del poble. Aceptá l' home ab reconeixement, y allí se 'n aná ab son contrabaix. Al matí següent torná al poble á buscar un ruch pera son instrument, pretextant que tenia dolor á la espatlla, y aixís lo tragué fora del poble, ahont sos companys quedaren assombrats al veure que 'l Renech havia vuidat dintra la grossa caixa del contrabaix tot un sach de monjetas.

Fora interminable aquesta biograffa, si volgués relatar los fets y ditzos del Sastre Renech que 's contan á Reus. Nostre heroe era popular fins entre la quitxalla, que al veure sortir per los carrers los gegants de la ciutat, vestits de nou pera la professó de Corpus, sabia que aquellas robas sortiren de sas mans.

Avuy lo Renech es mort. Quán y ahont morí, no ho sè, puig no endebadas han passat sobre mon cap, que ja blanqueja, divuit anys d' ausencia de la nadiva vila. Desaparegué probablement sens ser notat de ningú, olvidat de tothom, ocult en la absoluta indiferencia que sempre rodeja á la miseria. Y era digne de millor sort, perque son tipo especial y son talent incult feren d' ell una de las personas més originals del antich Reus.—EDUART TODA.



## QUÈNTO.

La Pepeta era modista  
y tenia pretensions,  
y atreya sempre la vista  
de molts pollos solterons.

Era guapa y aixerida,  
lo seu seny no era cabal,  
era també divertida  
y s' explicava com cal.

Y al qui d' amor li parlava,  
tant homes rústichs com fins,  
à tots sempre los deixava  
*mitj enfora y mitj endins.*

Si algun dia algun li deya  
que l' estimava ab ardor,  
ella ab lo poch cas que 'n feya,  
se l' escoltava ab fredor.

Y 'l pobre que s' hi trobés,  
si l' engany no comprenia,  
portava amor al excés  
y ella sempre li seguia.

Pero, en tot, ella portava  
son amor per tals camins,  
que al pollo sempre deixava  
*mitj enfora y mitj endins.*

Mes no sempre la joguina  
li doná igual resultat,  
y si no que 's vegi quina  
burla tant gran li han donat.

Ella que casars volia,  
segons se desprén del cas,  
quan ja arreglat ho tenia  
se quedá ab un pam de nas.

Y aixís ja está escarmentada,  
no obrará més ab tals fins,  
que un pollo ara l' ha deixada  
*mitj enfora y mitj endins.*

ENRICH BANÚS.

## UN IMPOSSIBLE.

Si una larrabastallada d' aquelles que, per sas terribles conseqüències, es imposible que succeheixi cada quatre dies, acabés ab lo género humá, deixant tant sols pera contarho un parell d' homes, ó un parell de donas, ó una dona y un home, al mon no hi hauria unitat de parers.

Si 'ls sobrevivents fossen de diferent sexo, no diré que de quan en quan no siguessen d' un mateixparer... pero si no fos aixís; si fossen dos donas ó dos homes, ni de quan en quan; ni de lluny á lluny; ni may, pensarian del mateix modo.

Aixó ho hem sentit dir tantas vegadas, que era inútil que jo ho repetís; pero es lo que jo dich:

—Inútil, també ho va ser l' última vegada que 's va dir, y, la penúltima, y l' antepenúltima, y casi 'ls diré que fins la primera; porque que 'ls homes som y que las donas son aixís, dats á la seva, ja ho sabiam fa molt temps.

Y no 's pensin, si l' Humanitat fos d' altre manera, malehida la gracia que 'ns faria. La sort nostra es que dat l' estat en que tenim constituïda la Societat, de la qual per la gracia del pare y la mare soch un dels socis, es un impossible que tothom pensi d' igual modo.

Si aixó pogués ser, ¡borrango! ¿saben cómo aca-

baria? Axafantnos los nassos mutuament. Ab lo carácter que jo tinch, que may m' ha agradat que 'm donguin per la seguida, de segur que sería dels primers en malmetre á cops de puny la fisonomia del próxim.

¿Saben ab qui congenio més? Ab la sogra. Y ¿saben per qué? Ja s' ho pensan.... donchs, sí, senyors, sí; porque en tot me fa la contra. Greu me sab que sa filla no pensi com ella.... Allavors podria... no 'n parlem d' aixó, que no ve al cas, y fixemnos en lo que succehiria si tothom pensés d' un mateix modo.

Ja s' ho poden mirar pèl costat que vulguin; per tot veurán la gran calamitat que deixaria caurer son terrible pes sobre nosaltres, si tots arribessim á cometre aquell disbarat.

¿Volen calamitat més gran que quedarnos sense 'l nostre Excm. senyor Alcalde? Donchs estiguin segurs, seguríssims, de que nos hi quedariam si tots pensessim igual....

¿Volen més terrible desgracia que veurer mort lo.... joch de la Bolsa?

Donchs li veuriam. ¡Com que tots los... apunts serian alsistas ó baixistas!...

Volen un desgavell més desgavellat que 'l que tindriam, si d' un plegat tots los homes nos fessim polítichs y després tots los polítichs se fessin d' en Sagasta? ¿Ahont hi hauria teca pera tapar tantas bocas? Jo m' esgarrifo al pensarhi.

¿Volen.... pero á qué cansarlos ab més exemples, que vostés mateixos poden ferse, fixantse en qualsevol cosa? En tot, en tot veurán los mals que reportaria lo pensar tothom d' igual manera; y com conseqüència lògica veurán també que es un gran bé que hi hagi qui pensi de diferent modo.

Aixó es una veritat com un temple, com un quartel ó, vaja, com qualsevol edifici gran; pero veritat que no devém oblidar, porque ella 'ns ensenya nó solament á no odiar als que professan opinions contrarias á las nostras, sinó á estimarlos. ¡Com que 'ns fan favor no pensant com nosaltres!....

¿Saben quan m' agradaria que tothom pensés com jo?

Quan en cada transeunt vegés un inglés.

Allavors sempre 'ls recitaria lo Pare-nostre, per alló que diu de perdonar als deutors, y, está clá, 'm farian creu desseguida.

P. B.

## ¡A LAS DOTZE!

I.

Tot lo dia s' ha parlat del mateix entre las noyas del taller de modista hont treballa la Roseta.

—S' agafan tres ous, s' abocan dintre un vas d' aygua en lo moment de tocar las dotze de la nit y llavors una hi veu la seva sort.

—¿De quina manera s' hi veu?

—Las claras forman figuras diferentes, y pèl que representan se compren lo que 'ns ha de passar.

—¡Ay, ay!

—¡Vaya! Si t' hi surt un barco, vol dir que 't casarás ab un mariner; si 't surten armas, t' has de casar ab un militar...

—¿Y si no hi surt res?

—Aixó no succeheix may, sempre s' hi veu una cosa ó altra.

—¿Y resulta veritat lo que senyala?  
 —¡Ja ho crech! Mira: á una cosina meva, un any que va ferho, li va sortir un gall...  
 —¿Y va casarse ab un gallinayre?  
 —No: ab un tenor de sarsuela.  
 —Donchs jo ho faré; veyám qué 'm sortirá.  
 —Sobre tot fesho bè, los tres ous d' un plegat sense remenarlos y á las dotze en punt. Un minut més ó menos, ja no surt bè.

## II.

Al plegar del taller, tot anant á sopar, la Roseta passa per la tenda del cantó y compra tres ous ben frescos.

Son dos quarts de onze.

Sopa ab una correguda, renta un vas ab religiosa escrupulositat, l' ompla d' aygua ben clara, deixa 'l vas y 'ls tres ous sobre la taula pera tenirlos á má quan arribi 'l moment solemne, y 's posa á fer conjeturas respecte á lo que sortirá ó deixarà de sortir entre 'ls misteriosos giros de las claras dissoltas.

¡Qué li agradaría que li sortís un barret de copa ó encara que fos un *hongo*!

No per res; pero la Roseta, que tè ja setze anys y es bastant agraciada, al passar per davant d' una sombrerería que hi ha tres portas més avall de casa seva, ha observat que un fadrí mol jovenet y sumament simpátich surt sempre á mirársela, quan no s' atreveix á dirli alguna que altra paraula dolsa y afligranada.

¡Ay! ¡Si sortirá un barret! ¡si no sortirá!..

A casa la Roseta tothom dorm.

Tocan horas .. ¡las onze!

Encara n' hi ha per rato. ¿Cóm ho farà per passar un' hora de centinella, sense aburrirse?

—¿Y si 's tirés una mica sobre 'l llit?

—Sí; aixís reposará del cansanci del día y podrá contar en silenci 'ls minuts que faltan pera que toquin las dotze de la nit de Sant Joan.

## III.

¡Oh! ¿Qu' es aixó?

La Roseta sent un gran terrabastall y obra 'ls ulls sobressaltada.

Mira al seu voltant ab verdadera sorpresa y veu á sa mare qu' está escombrant.

La llum del día ho invadeix tot.

—¡Mare! ¿qué fa?

—¡Qué vols que fassi! Escombros.—

—Y llessant una exclamació, anyadeix:

—¡Y ara! ¿vestida has dormit? Si que 'n devías tenir de son ahir vespre...

—¡Ah! ¿quin' hora es?

—Las set tocadas.—

La pobra Roseta per poch se posa á plorar al reunir los seus recorts y compendre que s' ha adormit á la guayta; pero encara li queda una esperansa.

Dirigeix la mirada sobre la taula, buscant los ous que hi havia posat, y no 'ls veu.

¡Potser ja ho hat fet y no se 'n recorda!..

—¡Mare... ¿qué ha tocat tres ous que hi havia aquí?

—¡Ah! ¿tú 'ls vas dur? ¡Ja pensava jo!.. Mira, n' hi fet una truyta per esmorsar: llevat y 'ns la menjarém tolas dugas.

MATÍAS BONAFÉ.

## L' ESCANDOL DE PARÍS.

Tota la prempsa 'n parla.

La senyoreta D.<sup>a</sup> Mercé Martínez de Campos, qual retrato publicuém en lo present número, ha sigut segrestada en mitj del día, en un punt tant concorregut com lo bosch de Bolonya.



MERCÉ MARTINEZ DE CAMPOS.

Molt s' havia parlat ja de aquesta senyoreta ab motiu de la ruptura de son casament ab lo conde de San Antonio, fill del Duch de la Torre. No ignora ningú 'ls motius que van donar lloch á que tant l' Iglesia com lo poder civil declararessen la nulitat de aquell matrimoni.

Com tothom recordarà també, que una de las personas que ab més energia prengueren la defensa de la senyoreta Martínez Campos, fou lo senyor Rubáu Donadéu, tant conegut á Barcelona.

Com si aquesta senyoreta estigués fatalment destinada á las aventuras ruidosas, resulta ara ó al menos aixís sembla, que estant supeditada á una aya de confiansa, la pretenia un visconde francés, sense recursos. anomenat Miquel Latour y Arbeuf, qu' en lo desitj de obtenirla va segrestarla, en lo moment en que D.<sup>a</sup> Mercé se dirigia al bosch de Bolonya, en cotxe y en companyia de l' aludida criada.

Desde París va conduhirla á Bruselas, y dos amichs del visconde anarén de Bruselas á París ab cartas de la interessada, declarant qu' estava d' acort ab lo visconde Latour y que anirían á casarse á Londres, retornant á París, després de la boda. Aquestas cartas han bastat per paralisar las pesquisas de la policia.

Ara bé ¿aquestas cartas, encare que autènticas, son expontàneas ó degudas á l' amenassa?

Prompte se sabrá.

Lo senyor Rubáu Donadeu, diu un telégrama, opina que la senyoreta Martínez de Campos ve sent objecte de una explotació iniqua, y qu' ell, á fé de Rubáu y Donadeu, no retrocedirá davant de cap obstacle, per evitarho.

Pero ¿y si fos veritat que la nena segrestada estigués realment d' acort ab lo visconde que la preten? ¿Y si fós veritat que una boda acabés per ser lo coronament de tota aquesta saragata que avuy per avuy ocupa ab preferència á la premsa y al públich de París?

#### D' ACTUALITAT.



Ha tardat á espavilarse,  
pero 'l qu' es avuy, quin sol!  
Ja 'ls dich jo que 'l sol que corra  
pot anar pèl món ben sol.

En aquest cas sols desitjem en bè de la interessada que 'l seu segon espós porti 'ls papers més ben despatxats de lo que 'ls duya 'l conde de San Antonio.

RIGOLÓ.

#### DOS DESITJOS.

##### SONET.

Quan festejavam, son desitj sols era  
poguerse casá ab mí, perque tenia  
més de trentadòs anys, y no volia  
quedars' per vestir sants de cap manera.

Vam casarnos; llavors una fal-lera,  
un gran desitj també jo en mí sentia,  
desitj que 'm rosegava nit y dia,  
y avuy mateix encare 'm desespera:

perque aixó de pensar qu' ella ab sa manya,  
va fer que un día no l' hi dés carbassa  
y m' hi casés, logrant un impossible,  
carregantme ademés la sogra extranya,  
y haberme de mirar lo temps com passa  
sens quedar viudo may... ¡es molt sensible!

MATA PARENT.

#### MONEDA DE L' HISTORIA.

Dos frasses de dos espanyols ja difunts.

La primera pertany á n' en Selgas, un monárquich, y 's refereix á aqueix gran safreig nacional que porta 'l nom de *Saló de conferèncias*.

«N' hi ha dos que parlan: amaguéuvos, si podéu, per escoltarlos. Prenéu taquigráficamente la seva conversa. Aixís que acabin de parlar demanéulos que firmin lo que han dit. Donchs jo 'us juro que dels cent qu' enrahonan, ne trobaréu noranta nou que 's negarán á autorisar la conversa ab la firma seva.»

L' altra frasse pertany á Orense, lo malaguanyat marqués de Albaida, que militá constantment en las filas republicanas.

Se refereix als escrúpols que demostran sempre 'ls governs, avants d' empendre certas reformas:  
«Tothom, deya, tè por per fer bè al poble; per ferli mal ningú s' hi mira.»

Vint anys contava Alejandro Dumas fill, quan son pare, 'l famós novelista l' enviá ab un recado á casa de Víctor Hugo.

—Portali aquest àlbum de la senyora Tal, y dí-gali que fassa l' obsequi de escriurehi lo seu autógrafo.

Aixís ho feu.

Víctor Hugo tragué conversa al jove Dumas, dihentli entre otras cosas:

—Se que portas una vida una mica lleugera, y m' han contat ademés que ja tens passions.

—Sí, es molt cert, contestá Dumas, y ¡pobre de mí que no 'n tingúés! Quan no 's tenen passions als vint anys, se tenen vicis als quaranta.

Fa pochis días ha mort Samoiloff, un dels millors actors cómichs del teatro rús, lo qual posseía un dó de imitació portentós.

Un día, 'l czar Nicolau, coneixedor de la seva fama 'l féu compareixe en presencia, seva demanantli que l' imités á n' ell.



LA NOSTRA GENT. (Dibuix de Mariano Foix.)



—¡Mare de Déu!... ¡Ja vinch, mamá, ja vinch!... (Encara no podré acabar de llegir la carta...) M'estich cordant... la botina...

Samoiloff li prengué 'l casco d' entre mans y se 'l posá al cap, y encarantse ab l' intendent de palacio, l' hi digué ab tó imperatiu, escarnint la veu del Czar:

—Dos mesos de llicencia á Samoiloff y un adelantado de 5000 rublos del meu tresor particular.

Lo Czar —tots los tirans tenen una hora divertida—rigué d' alló més, y confirmá las ordres del famós cómic.

J. ANTICH.

## LLIBRES.

POESÍAS DE ANGEL GUIMERÁ.—Tres nous quaderns tenim á la vista de aquesta notable publicació, magníficament ilustrada pels coneguts artistes Srs. Pellicer y Fabrés.

En los indicats quaderns, que son los 5, 6 y 7 s' hi troban las següents composicions: *L' escala de la pomera, La emperatriu de totas las Russias, Los camps catalaunichs, Cant de la sirena. La dona adúltera, Cant del diable, Vora 'l bressol, Romiatje y Del meu àlbum*, colecció de intimas molt notables.

Sens perjudici de ocuparnos extensament del llibre un cop sa publicació siga terminada y poguém judicarlo en conjunt, consignarém que se sostenen á igual altura lo mérit artístich y 'l primor editorial.

GEOGRAFÍA.—HISTORIA DE CATALUNYA, per don Modest Martí de Solé.

Premiada aquesta obra en lo certámen del *A teneo* de Malaró, ha sigut impresa en la mateixa ciutat ab notable elegancia y bon gust.

Es un tractat sumari escrit ab claretat y método. Després de donar una idea general de la geografia astronómica, fisica y política, passa á particularisar la del antich principat de Catalunya y ho fa per provincias, fixantse en los següents pormenors de cada una de las quatre que 'l componen: situació, superficie y habitants, clima y produccions, confins, divisió judicial, divisió natural, montanyas, rius, costa (las que 'n tenen), canals (las que n tenen), carreteras, produccions generals (minerals, bestiar, fabricació é industria), instrucció publica, beneficencia y clero, jurisdicció militar y marítima y poblacions més importants de cada provincia.

Segueix una noticia sumaria dels ferro carrils construhits fins ara á Catalunya y un nomenclator per ordre alfabétich de tots los Ajuntaments del Principat.

La part històrica comprén una narració sumaria desde la época primitiva, fins á la unió de Aragó ab Castella: se ocupa de las causas que motivaren la pèrdua de nostre estat polítich y acaba ab una ressenya general de la organisació política provincial y municipal, del comer, industria y literatura y ab una cronología de la autoritat soberana de Catalunya.

Tota aquesta materia perfectament agrupada y condensada está continguda en menos de 100 planas en quart, de manera que 'l llibre 's presta per servir de text en las escolas, y contém que hi servirá 'l día que 's descuidi menos de lo que convè, l' ensenyansa de tot lo que 's refereix á Catalunya.

Figuran ademès en lo llibre quatre cartas geográficas de las provincias catalanas y quatre indicacions gráficas dels sitis que ocuparen los pri-

mers pobladors de Catalunya, del Imperi dels Franchs (414-712), del comtat de Barcelona (906-1162) y del regne d' Aragó (1162-1516).

Aquest bréu resum bastará á fer compendre l' importancia de aquest treball, que recomaném als nostres lectors.

LO CAUTIU, *Monólech en vers original de don Francisco Mestre Noé*.—Aquesta obreta, escrita sense pretensions, fou estrenada ab éxit en lo teatro del *Círcol de Artesans de Tortosa*.

L' ESTÁTUA DEL GENERAL PRIM.—Lo conegut y habil fotógrafo Sr. Esplugas ha tret una notable fotografia del monument erigit en lo Parch á la memoria del general Prim. La fotografia 's distingeix per la seva limpiesa y bona entonació.

RATA SABIA



## ESPANYOL.

*La fiebre del día*, drama original del jove poeta valenciá D. Rafael Torromé, es la primera producció de un autor d' esperansas.

Si haguésem de judicarlo com á versificador li donaríam desde luego la nota de *sobressalient*. Ja 's coneix qu' en aquest punt ha prè per mestre, al que ho es del teatro castellá contemporáneo, D. Adelardo López de Ayala.

Ara, com autor dramátich li falta encare consistencia per trammar, coneixement del cor humá per sostenir los caràcters práctica de l' escena per dominar l' atenció del públich y mantenir l' interés del espectador.

Aixís y tot l' obra ha sigut bèn rebuda y l' autor eridat á las taulas.

Triunfo que deu halagar tant més al Sr. Torromé, quant l' execució no pot recomenarse, ni molt menos.

Un altre día farém un estudi detingut de la companyia que dirigeix lo Sr. Mario, que ab contadas excepcions, no es ja sombra de lo que havia sigut un día, y menos desde que l' ha donada en representar produccions superiors á las sevas forsas y que la desnaturalisan completament.

## NOVEDATS.

Després de *La vida es sueño*, obra de lluhiment per en Calvo y de *Consuelo* obra de lluhiment per en Vico, va posarse dilluns en aquest teatro *El alcalde de Zalamea*, encarregantse 'l primer de *Pedro Crespo* y 'l segon de *D. Lope*.

Perdónise'ns si no entrém en detalls sobre l' execució de obras que son ja conegudas y que s' han vist fer repetidas vegadas pels mateixos artistes.

Per tornar á parlar ab alguna extensió dels dos *eminentes* que tenen al seu càrrech l' escena de *Novedats*, esperarém tranquils á que 'ns dongan á coneixe alguna de las obras novas que tenen anunciadas.

De altra manera 'ns veuríam obligats á repetir judicis que coneixen de sobras los lectors de LA ESQUELLA.

## TÍVOLI.

La Sra. Montañés que tantas simpatías conta entre 'l públich barceloní ha reaparegut en l'



Senyor Rogent y consocios,  
ala, forsa activitat,  
y sobre tot no 's recordin  
¿sab? de la Universitat.

escena del *Tivoli*, representant *La Africanita*, ab lo qual ha deixat de representarse la zarzuela *Cádiz*, que durant tant de temps s' ha mantingut en lo cartell.

Tambè en aquest teatro esperèm produccions noves, per convertir en revista, lo que avuy no pot ser més que una lleugera ressenya.

**ELDORADO.**

Deixant apart lo que en altre lloch del present número dihem á propòsit de la companyia d' opera francesa de la Granier, consignarem que si bè no es molt numerosa la concurrència que acut al *Eldorado*, la famosa *divette* alcansa cada vespre una ovació merescuda, veyentse obligada á repetir las pessas més hermosas que canta de una manera admirable.

Induatablement la Granier deixarà un excellent recort entre 'ls que tenen lo bon gust de anarla á sentir.

Hem sentit á dir que després de las set funcions de abono que terminarán avuy, s' obrirà un nou abono per una petita serie de funcions.

Avis als que no han tingut ocasió encare de anar á admirar á l' hermosa y eminent *Jeanette*.

**CIRCO EQUESTRE.**

Novetat de la senmana: la familia *Christhiany*. Se compon de gent jove, y encare que alguns dels exercissis que executa son ja molts coneguts,

acl reconeix que treballa ab elegancia, aplom y bon gust.

**FESTIVAL.**

Lo dia de Sant Joan a! dematí tindrà efecte en lo *Circo eqüestre* lo festival, quals productos se destinan al monument Clavé

Passan de trenta las societats euterpenses que hi prenen part, portadas del entusiasme que ls inspira la venerable memoria del immortal músich-poeta.

No deixarà de correspondre al generós impuls de las societats euterpenses lo públich de Barcelona, ciutat que conta á Clavé entre 'ls seus fills més ilustres.

**TOROS.**

Demá tindrà efecte la primera de las dos corridas anunciadas, ab toros de Lizaso que s' haurán d' entendre ab en Lagartijo y en Guerrita.

Ja 'ns hi veurem ¿veritat?

N. N. N.

**EN TON PESSA.**

Ja tením académich á don Anton,

¡quinas cosas se veuen en aquest món!

Ara sí que la Elisa  
l' admirará,  
y ell, ¡quins versos més monos  
que li farà!

Si n' hi dirá de cosas  
totas ideals,  
com tè aquelles ideas  
piramidals,

tinch por que fins assombri  
ell sol al món  
¡qué d' extrany sent tant pesa  
com es en Ton!

Ja li diuhen lo *monstruo*  
per son sabé,  
si bè hi ha qui assegura  
que no sab ré.

Al qu' aixó diu, l' enveja  
será que 'l fon:  
¡oh si es pesa y ben pesa  
lo tal Anton!

Ell sol es académich,  
gran orador,  
ministre y diplomátich  
y gran cantor.

Polítich de cap d' -ala  
de gran valer.  
fet á modo de nostre  
Manyé y Flaquer.

Sent molt lleig fins es guapo  
y molt graciós,  
y vell com es, á ratos  
tambè es gomós.

Lo refrá prou clar canta  
«vésten Antor.»  
mes ell diu:—¿qué faria  
sense jo 'l món?

Com que no 's compondria  
si me 'n anés,  
hi pensat de quedarme  
per uns anys més.

Y sent com es tant pesa  
lo gran Anton  
¡fent ell tal sacrifici  
se salva 'l món!

TON PUA.



A pesar de la causa que se segueix activament  
contra certs empleats de correus, continúan las  
evaporacions de valors continguts dintre de las  
cartas.

Un periódich local dona compte de haver des-  
aparegut un billet de 25 pessetas inclós en una  
carta procedent de Cartagena.

¿Y donchs quins medis poden emplearse per  
evitar aquests escándols?

Jo, francament, no 'n trobo més que un.

Tot consisteix en l' uniforme dels empleats del  
ram. Que 's disposi que tots ells vesteixin l' uni-  
forme del nostre pare Adam, es á dir: un traje  
sense butxacas ni amagatalls.

Dissapte de la senmana passada van reunir-se  
'ls vocals associats per votar los pressupostos per  
l' Ajuntament.

Alguns senyors vocals varen pendres la lliber-  
tad de impugnarlos. ¡Han vist atreviment com lo  
de aquests senyors!

Afortunadament lo ciudadá benemérit té una  
campaneta, y cada vegada que algú s' oposa als  
plans de l' Ajuntament, lo ciudadá benemérit lo  
saluda ab un repich.

Aquí no hi ha més cera que la que crema, ni  
més arrós que 'l dels pous de Moncada.

Alguns vocals associats en la impossibilitat de  
manifestar tot lo que desitjavan, van retirarse del  
saló de cent.

Y al anarse'n, m' asseguran  
qu' exclamava en Fontrodona:

—Ja que marxéu de la sala,  
bon vent y la barca nova.

L' altre dia *El Diluvio* 's descalsava contra 'l  
poeta Frederich Soler per haverse publicat en l'  
ESQUELLA lo discurs de gracias llegit per dit se-  
nyor en las últimas festas d' Hostalrich.

*El Diluvio* tè rahò.

Entre 'ls molts autors dramátichs que cita 'l  
Sr. Soler en son discurs de gracias no hi figura  
D. Manuel Lasarte, redactor del *Diluvio*.

¡Qué dirán las generacions futuras al saber que  
'l senyor Lasarte feya *tochs de somaten* y que  
ningú 'l sentía!

La comissió provincial pot molt ben anar de  
brasset ab la Junta d' escrutini del Ajuntament.

Los miracles electorals del districte primer,  
han sigut aprobats y donats per bons.

Las eleccions del segon districte, ó siga de la  
Barceloneta, que van efectuarse ab completa le-  
galitat, han sigut anuladas.

En cambi las del districte sisé, ahont van co-  
mètres atropellos que han donat lloch á la forma-  
ció de una causa criminal, han sigut considera-  
das com á molt legítimas y exemplars.

La comissió provincial, composta casi exclussi-  
vament de conservadors, no ha pogut menos de  
acreditar las sèvas preferencias.

Los sagastins li tingan en compte 'l día que hi  
haja un cambi de papers.

Que ja es sabut qu' entre amichs que s' estiman,  
l' amich que menja, guarda las engrunas per l'  
amich que dejuna.

Cassat al vol.

—Vosté, Pauhet, es un jove de talent, no ho  
nego; pero 'l mèu fill. . ¡oh! 'l mèu fill li donará  
xeixanta voltas.

En Pauhet molt amatent:

— Si jo fos cinia, no dich que no.

Los pintors valencians, desitjosos de honrar la  
memoria del seu paisá y predecessor en lo cul-  
tiu del art, lo gran pintor Ribera, acordaren eri-  
girli una estàtua.

Y al objecte de allegar fondos reuniren un nú-  
mero d' obras artísticas, cedidas gratuítament, y  
anunciaren que anavan á rifarse.

¿No es cert qu' es de aplaudir lo noble des-  
prendiment dels pintors valencians?

NEGOCIS DE BASTIDORS.

Donchs quan menos s' ho esperavan, lo Delegat d' Hisenda de aquella provincia, que á la quenta serà un gran aficionat als cops d' efecte, se presenta al local ahont estavan exposats los quadros, y sense més ceremonias s' incauta de tots ells.

Causa de la incautació: que á Espanya hi ha una rifa titolada *Loteria nacional* y que fora de aquesta, no pot ferse'n cap més, encare que siga per honrar la memoria de un geni, de una gloria nacional com lo famós *Espagnoletto*.

Francament, aquestas cosas farían plorar si no fessin riure.

Las monjas de Montesion s' están construhint un nou convent en lo carrer de Provensa, al qual, per respecte á las obras artisticas del temps antich, serán trasladats pedra per pedra 'l claustre, l' iglesia y la sala capitular del convent de la Plasa de Santa Ana.

Los artistas estarán satisfets; pero ¿y 'ls devots?

Hi ha en aquell convent un pou, lo pou de Sant Domingo, quals ayguas curan no sè quantas malalties. Lo pou se quedarà en lo mateix siti, y es de temer que sense las oracions de las monjas de Montesion perdrà tota la virtut.

Jo, francament, si fos monja de aquell convent, com qu' estaria enjelosida de aquellas ayguas tant miraculosas, no 'm trasladaria tant facilment.

Avants de mudar de casa, en busca de comoditats mundanas, de primer me tirava de cap al pou de Sant Domingo.

La reyna de las islas de Sandwich se troba á Nova York ahont ha sigut molt obsequiada.

Se li donava un dinar, y á un individuo de la noblesa de aquellas islas que seya al costat de una senyoreta nort-americana, aquesta va preguntarli:

—¿Quants homes ha menjat vosté?

Lo noble va tornarse de mil colors, al veure's confós ab un antropófago.

Verdaderament los nobles de Sandwich se apuran per bèn poca cosa.



—Bè, ¿en qué quedém?—¡Que sè jo!  
La noya... está... colocada...  
—Pero...—Veurá, d' aquí uns dias,  
torni á doná una passada.

Si arriba á ferme á mí una semblant pregunta, li responch:

—D' homes no n' hi menjat cap; ara de donas, quant son jovas y tendras, totas las que he pogut.

Naturalment, la senyoreta ofesa y ressentida s' alsaria del asiento, y jo li diria:

—No, fassa 'l favor, no 's mogui, dona, no 's mogui, que vosté no corra cap perill.

Quan tornan las aurenas y las venedoras de maduixas se passejan pels carrers cantant lo seu *¡Quiiiiiiii...!* etc., tornan també 'ls certámens literaris y 'ls poetas de reemplaçs corran per aquests pobles de Deu infestant l' ayre ab las sévas odas y baladas estantissas.

En un país hont se treu partit de tot y hont de qualsevol cosa se 'n fa un pretest pera inventar una nova contribució, no comprench com lo govern no ha atinat encare en lo gran negoci que podria fer creant un impost sobre 'ls certámens poétichs.

Veji, senyor ministre, veji si s'espavila: la idea es digna d'estudi: y si la posa en planta, mereixerá l'aplaus de tot lo país productor que no escriu ratllas arrengreradas ni pert lo temps buscant consonants.

A Málaga, un borrarxo 's venia á la s'eva dona, encantantla á la porta de casa s'eva y oferintla á tres pessetas.

Aixís ho conta un periódich.

Naturalment, tothom passava de llarch rihent.

—A dos pessetas... á una... á mitja... á ralet... ¿Quí la pren?... A deu céntims. ¿No la vol ningú?... A cinch céntims.

Al arribar á aquest punt arrenca á plorar, exclamant:

—Ni cinch céntims, per anar á beure un ditet de *peñascaró*. ¡Desventurat de mí!...

La venjansa de un marit de San Sebastian.

Li havia fugit la dona á Madrid, y un cop enterat del seu *parader*, la féu agafar, manant que la

### PINTANT LA CIGONYA.



—¡Als peus de vosté!— ¡Sarassa!  
—¡Juy! ¡De búten!— ¡Retretxera!  
—¡Qu' es bonica l' *ayga-lifa*  
quan salada... á sa manera!

restituhissen al domicili conjugal, per trámits de justicia.

Va avenirse á facturarli l'equipatge; pero de cap manera á pendre bitllet per ella, de manera que la esposa de aquest marit venjatiu, avants de arribar á casa, haurá visitat més de 40 presons.  
¡Vaya una brometa més pesada!

Lo *Brusi* va despedir als gegants de una manera digne de tant elevats personatjes.

Digué que avants de ficarse á cala ciutat, ballaren un rigodons molt ayrosos.

—¿Rigodons entre dos?

—Sí, senyors com que 'ls gegants son de doble tamanyo que las personas.

—Pero son dos figuras, y per ballar rigodons, al menos se 'n necessitan quatre.

—Bè y qui 'ls diu que...

—¿Qué?

—Home 'ls hi diré en vers:

Tant com lo ví y l' ayguardent  
emborratxa l' entusiasme:  
de gegants n' hi havia dos,  
pero algú 'n va véure quatre.

S'assegura que en lo extens solar del carrer de Ronda de Sant Pere, destinat á Institut de segona ensenyansa s' hi alsará dintre de poch un pabelló destinat á ball de criadas per l' istil del que hi havia á la *Palmera*.

Pero escoltin ¿no es allá mateix ahont alguns entusiastas pensavan instalharhi una exposició del art cristiá?

—Oh, bè, ja veurá, un ball de criadas, segons se considera, té també molt de religiós.

—¿Ah, sí?

—Si senyor, perque entre las Tuyas y 'ls Joanets se fan molts casaments.

Llegint la nota de naixements y defuncions del *Diari*, deya un dia en Pau Calsas, qu' es un Calsassas complet.

—Sabéu que trobo molt estranya una cosa?

—¿Qu' es lo que trobas estrany?

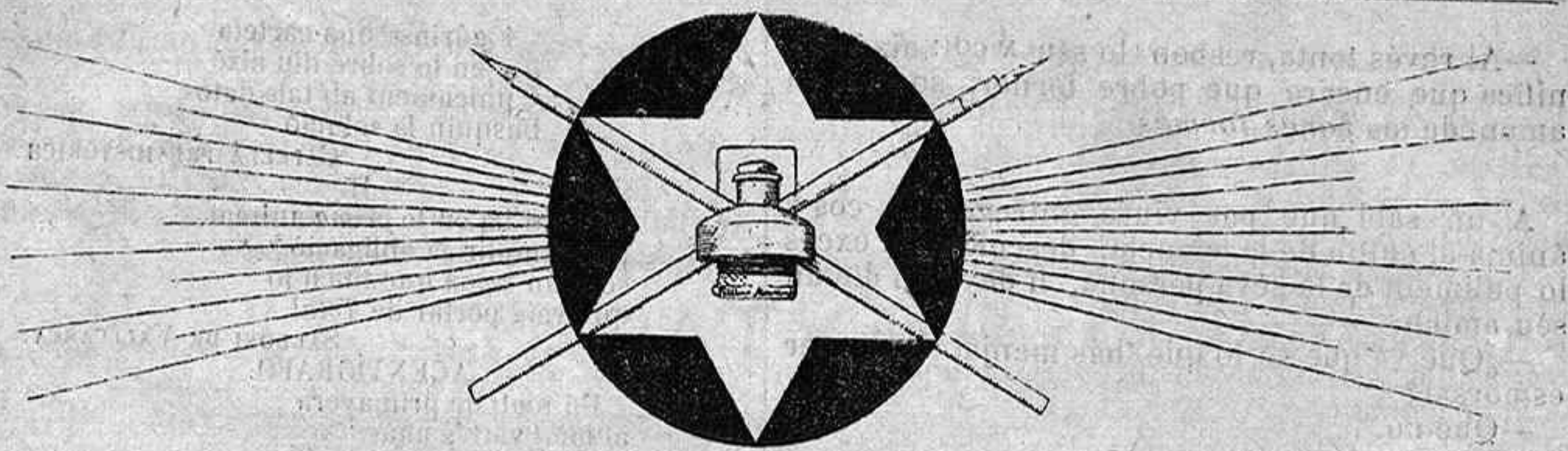
—Que 'ls que 's moren hi posan si son solters, casats ó criaturas, y 'ls que neixen van ab una sola casilla, sense posarhi res de aixó.

## CUENTOS

Un forner que fa l' amor á una raspa, al primer Deu te guard' li clava sempre un gran pessich.

—¡Vaya uns modals! exclama la raspa.

(Continua á la página 352.)



## OBRAS QUE SE HALLAN DE VENTA EN LA LIBRERÍA DE LOPEZ

RAMBLA DEL CENTRO, 20, BARCELONA

Obras de **EDUARDO TODA**

ESTUDIOS EGIPTOLÓGICOS

### SESOSTRIS

CONTIENE: Lámina del monolito de **SESOSTRIS** descubierto en el templo de Luxor, según se hallaba en marzo de 1886.—I. Su estatua en Luxor.—II. Su cadáver en Bulag.—III. Sus guerras.—IV. Sus monumentos. 1 tomo en 4.º, 2 pesetas.

### LA MUERTE EN EL ANTIGUO EGIPTO

CONTIENE: Cronología de las dinastías de Egipto.—I. El cielo y el infierno.—II. El destino del hombre.—III. Las momias.—IV. Los entierros.—V. Las estelas.—VI. Las ofrendas.—VII. Las estatuas.—VIII. Los amuletos.—IX. Los sepulcros.—X. Las necrópolis.—XI. Devastaciones de sepulturas.—XII. Conclusion. 1 tomo 4.º, 3 pesetas.

### SON NOTÉM EN TEBAS

Inventario y textos de un sepulcro egipcio de la **XX** dinastía.—Láminas de José Riudavets.

CONTIENE: I. La misión-arqueológica egipcia.—II. Descubrimiento del sepulcro de Son Notem.—III.—Inventario é historia del sepulcro.—IV. Inscripciones y pinturas de la entrada.—V. Muro del Sur.—VI. Muro del Este.—VII. Muro del Norte.—VIII. La bóveda. 1 tomo 4.º, 3 pesetas.

SERMONES

DE

### DOÑA PAQUITA

POR

**CARLOS FRONTAURA**

1 tomo en 8.º, 3 pesetas.

### PAPÁ, MAMÁ Y EL NIÑO

por **GUSTAVO DROZ**

1 tomo en 8.º, 1 peseta.

## HISTORIA DE CATALUÑA

PER

**ANTONI AULESTIA Y PIJOAN**

*de la Real Academia de bonas lletres de Barcelona, de la Academia de la llengua catalana, ex-President de la Associació Catalanista d'Excursions científicas.*—Volum primer en 8.º, 5 pessetas. Constará de dos volums.—Lo segon se donará á llum dins pochs dies.

## VIAJES MUY EXTRAORDINARIOS

DE

**SATURNINO FARANDOUL**

Por todos los países conocidos y aun desconocidos de **JULIO VERNE**.

Escritos en francés por *A. Robida*, y traducidos por *A. de Castiñeira*.

Obras ilustradas con preciosos dibujos en negro y colores

**EL REY DE LOS MONOS** (1.ª parte), 1 tomo en 4.º, 2 pesetas.

**LA VUELTA AL MUNDO EN MAS DE OCHENTA DIAS** (2.ª parte), 1 tomo en 4.º, 2 pesetas.

**LAS CUATRO REINAS**. Viaje por los espacios interplanetarios, (3.ª parte), 1 tomo 4.º, 2 pesetas.

**EN BUSCA DEL ELEFANTE BLANCO** (4.ª parte), 1 tomo en 4.º, 2 pesetas.

**SU EXCELENCIA EL GOBERNADOR DEL POLO NORTE** (5.ª parte), 1 tomo en 4.º, 2 pesetas.

**SIETE SEMANAS EN BURRO**.—Novela festiva é ilustrada, original de *Domingo Santoval*, 1 tomo en 8.º cubierta color, 1 peseta.

**LOS CAZADORES DE ABEJAS**, por *Gustavo Aimard*, 1 tomo en 8.º, 1 peseta.

**NOTA**.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. A 'ls corresponsals de la casa s' otorgn rebaixas.

—Al revés tonta, respon lo sèu xicot: aixó significa que encare que pobre forner, soch molt amant de las *bonas formas*.

A un sabi que per viure entregat ab cos y ànima al cultiu de la ciencia, descuida en excés lo puliment de la sèva persona, li deya un dia un sèu amich:

—¿Qué vá que sè lo que has menjat avuy per esmorsar?

—Qué no.

—Has menjat ous.

—No es cert.

—Qué 'm dirás que no es cert... Mirat al mirall y veurás qu' encare 'n portas á la barba.

—Podrá ser; pero de tots modos no n' hi menjat avuy; vaig menjarne fá tres días.



A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1ª.—*Camp-ru-bl.*
2. Id. 2ª.—*Ca-me-lia.*
3. ANAGRAMA.—*Barco-Carbó.*
4. SINONIMIA.—*Marta.*
5. TRENCA-CLOSCAS.—*Santa Coloma de Gramanet.*
6. TERS DE SÍLABAS.—*CA DI RA  
DI SAP TE  
RA TE RA*
7. GEROGLÍFICH.—*Las donas á sas casas.*



XARADAS.

I.  
Nova invenció.

A Dos-hu Prima-dos

Plassa Tres-quatre

TOTAL



Agafan una copeta,  
l'ajuntan ab un sífon

y 'ls hi surt una ninyera  
dant la má á un niño llorón.

Figúrinse una carteta qu' en lo sobre diu aixó, y únicament ab tals datos busquin la solució.

CAPELLÁ PRE-HISTÓRICH.

II.

No hi ha en lo *prima* animal per cumplir sa obligació com un *segon* que tinch jo que vaig portar de *Total*.

SALDONI DE VALLCARCA.

ACENTÍGRAFO.

Un matí de primavera al *total* vareig anar ab una nena pitera y molt *total* nos vam dar ab tendre amor y fatlera després que vam esmorsar.

PEPET D' ESPLUGAS.

TRENCA-CLOSCAS.

¿NO VAL MÉS FILLA CASTA?

Combinar aquestas lletras de manera que formin lo títol de una ópera molt aplaudida.

TAGAY.

CONVERSA.

—Ola Joanet ¿ahont vas?

—Mira aquí, estich buscant ton oncle.

—¿Quin?

—Home, ja t' ho he dit.

CARATALLAT.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- |   |   |       |          |         |       |       |              |              |                       |
|---|---|-------|----------|---------|-------|-------|--------------|--------------|-----------------------|
| 1 | 2 | 3     | 4        | 5       | 6     | 7     | 8            | 9            | —Carrer de Barcelona. |
| 3 | 8 | 7     | 6        | 5       | 5     | 2     | 7            | —            | » » »                 |
| 2 | 3 | 2     | 1        | 2       | 7     | 8     | —            | Nom de home. |                       |
| 2 | 3 | 8     | 5        | 8       | 6     | —     | Nom de dona. |              |                       |
| 4 | 8 | 5     | 6        | 7       | —     | » » » |              |              |                       |
| 7 | 8 | 1     | 6        | —       | » » » |       |              |              |                       |
| 7 | 6 | 5     | —        | Moneda. |       |       |              |              |                       |
| 4 | 6 | —     | Aliment. |         |       |       |              |              |                       |
| 2 | — | Vocal |          |         |       |       |              |              |                       |

NAUJ SODLOR.

GEROGLÍFICH.

×

.

i

Li.

ayr

:

UN MORO.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.

METAMÓRFOSSIS.



Agafan una copeta,  
l'ajuntan ab un sífon

y 'ls hi surt una ninyera  
dant la má á un niño llorón.